

לצד שמצינו שהנשיאים הביאו אותם באחרונה כשראו שהביאו ישראל כל הצורך למשכן, ותמצא שאמרו ז"ל (במד"ר פי"ב) שהקפיד הי על זה וחסר אות אחת מהם והנשאים כתיב, לזה סדרם הי באחרונה לומר כי הם למטה מכולם, ומהטעם עצמו שהם באחרונה והבו:

פרשת תרומה-בלבבי משכן אבנה

10. שיחות מוסר שם
והנה, אף כי כוונתם לשם שמים היתה, להשלים כל מה שיחסר למלאכת המשכן לאחר שיביאו כל בני ישראל את תרומתם, מ"מ מצאה התורה פגם כלשהו ב"נדבת הלב" מצדם, כי האיש אשר ידבנו לבו בשלימות לא יתכן שיעכב את תרומתו ואף אם יש לו "חשבון" נכבד לכך.

1. שמות פרק כה פסוק ב
דָּבַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיְקַוְּוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לִבּוֹ תִקְוְוּ אֶת-תְּרוּמָתִי:

2. רש"י שמות פרק כה פסוק ב
ויקחו לי תרומה – לי לשמי:

11. תלמוד בבלי מסכת מועד קטן דף כח עמוד א
רבי חייא לא הוה מצי למיקרבא ליה (מלאך המות לא יכול היה להתקרב אליו).
יומא חד אירמי ליה כעניא (יום אחד נדמה לו כעני), אתא טריף אבבא, אמר ליה: אפיק לי ריפתא (דפק על הדלת וביקש שיתן לו פת). אפיקו ליה. אמר ליה: ולא קא מרחם מר אעניא? אהווא גברא אמאי לא קא מרחם מר? (אמר מלאך המות לר'חייא, אם אתה מרחם על העני למה אתה לא מרחם על מלאך המות שנצטוו לקחת אותו?) גלי ליה, אחוי ליה שומא דנורא (וילע להוא מלאך המות), אמצי ליה נפשיה. (מסר עצמו למלאך המות)

3. שיחות מוסר מאמר מט
"לי לשמי" – כלומר, שיהיה כל דבר המשכן עשוי לשם ה' לבדו, ולא תתערב בו אפילו נקודה קטנה של פניה עצמית.

12. שיחות מוסר שם
ותמוה מאד, מה טענה היא זו שלמלאך המות שמאחר שאתה מרחם על העני חוסה גם עלי ותן לי את נשמתך, מה ענין פת לחם אצל הנשמה?! אלא ידע היטב מלאך המות את ר' חייא והכיר את תוכו ולבו, שבשעה שר' חייא נותן פרוסה לעני עושה הוא זאת עם כל "נדבת הלב", עד שאת כל לבו ונפשו הוא נותן לעני בפרוסת הלחם אשר הושיט לידו, מידה גבוהה כזו של "נדבת לב" אפשר להשקיע "בנתינה", ועל כן ביקש מלאך המות שירחם גם עליו ויתן לו את נשמתו ממש, ונענה לו רבי חייא "ואמציה ליה נפשיה"

4. מלכים א פרק ה
(י) אֵתָהּ יָדַעַתְּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵי לֵשֶׁם ה' אֶלְקֵינוּ מִפְּנֵי הַמְּלֻחָמָה אֲשֶׁר סָבְבָהוּ עַד-תַּתִּיהָ אֲתָם תַּנּוּת כַּפּוֹת רַגְלֵי רַגְלֵי יוֹזֵ (יז) וְעַתָּה הַגִּינוּ ה' אֶלְקֵינוּ לִי מִסָּבִיב אֵין שִׁכּוֹן וְאֵין פְּנֵעַ רַע יֵט) וְהִנְנִי אֹמֵר לְבָנֹת בַּיִת לֵשֶׁם ה' אֶלְקֵינוּ כַּאֲשֶׁר דָּבַר ה' אֶל-יְהוָה אֱבִי לְאֹמֵר בְּנֵךְ אֲשֶׁר אָתָּן תַּנּוּתֶיךָ עַל-כִּסְאֶךָ הוֹאֵי-בְנֵי הַבַּיִת לְשָׁמִי:

5. דברי הימים א פרק כב
(ז) וַיְהִי עָלַי דְּבַר-יְהוָה לְאֹמֵר דָּם לְרַב שְׂפָכֶת וּמְלֻחָמוֹת גְּדֻלוֹת עֲשִׂיתָ לְאֶת-בְּנֵי בַיִת לְשָׁמִי כִּי דְבָרִים רַבִּים שְׂפָכֶת אֲרָצָה לְפָנַי:

13. תלמוד בבלי מסכת כתובות דף קג עמוד ב
א"ל ר' חייא: אנא עבדי דלא משתכחה תורה מישראל, דאייתינא כיתנא (גרעני פשתן) וישדינא (זרעתי אותם), ומגדלנא נישבי (מהפשתן שצמח עשיתי רשתות ציד) ויצדינא טביא (צדתי צבאים), ומאכילנא בישרא ליתמי (האכלתי את בשר הצבאים לתינוקות), ואריכנא מגילתא ממשכי דטביא (עשיתי מגילות מעורות הצבאים), וסליקנא למתא דלית בה מקרי דרדקי (הלכתי לעיר שאין בה מלמדי תינוקות), וכתיבנא חמשא חומשי לחמשא ינוקי....

6. רד"ק מלכים א פרק ה
(יז) מפני המלחמה – לא רצה לגלות לו הטעם כי הא-ל מנעו כי לא היה כבוד אביו ואמרו לו זה הטעם הנראה:

14. נפש החיים שער א - הערות פרק ד
כי ודאי עיקר ענין הקדש והמקדש ושריית שכינתו ית' הוא האדם שאם יתקדש עצמו כראוי בקיום המצות כולן שהם תלוין ג"כ בשורשן העליון בפרקי אברי השיעור קומה כביכול של כלל כל העולמות כולם. אז הוא עצמו המקדש ממש ובתוכו ה' ית"ש... וכמאמרם ז"ל. ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם

7. שיחות מוסר שם
ואעפ"י ששלמה לא רצה לגלות זאת לחירם מפני כבוד אביו, מ"מ איזה טעם הוא זה שאמר לו "מפני המלחמה".
אלא נראה לומר, כי מאחר שהיו לדוד מלחמות, מן הנמנע היה שיבנה הוא את המקדש, שכן אמר שלמה בתפילתו בחנוכת בית המקדש "כי יצא עמך למלחמה על איוביו בדרך אשר תשלחם והתפללו אל ה' דרך העיר אשר בחרת בה והבית אשר בניתי לשמך". והיינו שהתפילה בבית המקדש מועילה לישראל לנצח את אויביהם במלחמה.... וכיון שערך דוד המלך מלחמות, הרי היתה לו תועלת בבנין בית המקדש כדי לנצח במלחמה, ולא היה הבנין "לי לשמי בשלמות, ואף שנצחון של ישראל במלחמה גם הוא כבוד שמים, מ"מ אפילו "חשבון" כזה שינצחו ישראל את אויביהם במלחמה, ג"כ מגרע מן ה"לשמה" שסו"ס הם הם הלוחמים ולהם הישועה

מעכבי ה"לשמה" – קנאה

15. קהלת פרק ד פסוק ד
וְרֵאִיתִי אֲנִי אֶת-כָּל-עֲמֹל וְאֵת כָּל-יִשְׁרָוֹן הַמַּעֲשֶׂה כִּי הֵיאֵ קִנְאֵת-אִישׁ בְּרֵעֵהוּ גַם-יְהִה הַכֹּל וְרֵעוּת רִיוּז:

8. שמות פרק כה
(ג) וְאֵת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְוְוּ מֵאֲתָם וְהֵב וְכֶסֶף וְזָהָב וְעֹזֶשֶׁת: (ד) וְהַתְּכֵלֶת וְאֶרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים: (ה) וְעֹרֹת אֵילִם מֵאֲדָמִים וְעֹרֹת תְּוֹשִׁיִּים וְעִזֵּי שִׁטִּים: (ו) שִׁמֹן לְמָאֵר בְּשָׂמִים לְשִׁמֹן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסָּמִים: (ז) אֲבִנֵי-יֶשֶׁהָם וְאֲבִנֵי מִלֵּאִים לְאֶפֶד וְלִזְזָן:

16. אבן עזרא קהלת פרק ד פסוק ד
(ד) וראיתי - רוב עמל האדם גם כשרון מעשיהם בעבור בני האדם שיקנאו זה בזה וירצה להתפאר על חברו ושלא יהיה הוא חסר ממנו בדירתו ומלבושיו ובניו ומאכלו וחכמתו וטוב השם:

9. אור החיים שמות פרק כה פסוק ז
(ז) אבני שהם וגוי. צריך לדעת למה כתב אבני שוהם ואבני מלואים בסדר אחר כל הי"א מינים ומן הראוי היה לו לסדרם קודם זהב וכסף כי הם מעולים מהם. ואולי כי

שבירת המידות על ידי ניווטם בצורה נכונה

17. והגדת פרשת תרומה

אין מה לעשות טבע הוא המוטבע בבריאה. לא מוטל עלינו, ואין באפשרותנו להחליץ ממנו. חכמים מאיתנו אמרו שמי ששובר את היצר הרע יש בידו שניים.... הכוזרי כתב שמוטל עלינו לנוט את טבעינו לטוב, ולתת להם את הפורקן באפיק החיובי והרצוי

18. תלמוד בבלי מסכת חולין דף קט עמוד ב

אמרה ליה ילתא (אשתו). לרב נחמן: מכרי, כל דאסר לן רהמנא שרא לן כוותיה, אסר לן דמא - שרא לן כבדא (טובו דס הוא קטוש טעס דס לו), גדה - דם טוהר (של כחולין ושל ימי טוהר של יולדת), חלב בהמה - חלב חיה, חזיר - מוהא דשיבוטא (של 77 ששמו סיבוטא טעמו כטעם חזיר), גירותא (עוף טמא הוא), לישנא דכוורא (קס לו טעם גירותא), אשת איש - גרושה בחיי בעלה (שלא לן גרושה ואף על פי שבעלה חי), אשת אח - יבמה, כותית - יפת תאר, בעינן למיכל בשרא בחלבא! (ומה אמלא היצר דוגמתו). אמר להו רב נחמן למבחי: וזיקן לה כחלי. (שפדו תנו לה כחל כשפוד).

19. ויקרא רבה (מרגליות) פרשת אחרי מות פרשה כב

י"י מתיר אסורים (תהלים קמ"ו), מה שאסרתי לכם התרתי לכם.

20. והגדת שם

והיינו לומר שכל כח ומידה שמקננים בנו יש להם שימוש חיובי ואלין יש לנתבם, שאם לא כן יתפרצו בצורה שלילית. על דרך שאמרו כל שנעשה רחמן על אכזרי לסוף נעשה אכזר על רחמנים

21. משנה מסכת אבות פרק ה משנה יט

כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו מתלמידיו של אברהם אבינו ושלשה דברים אחרים מתלמידיו של בלעם הרשע עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה מתלמידיו של אברהם אבינו עין רעה ורוח גבוה ונפש רחבה מתלמידיו של בלעם הרשע מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע תלמידיו של אברהם אבינו אוכלין בעולם הזה ונוחלין בעולם הבא... אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורשין גיהנם ויורדין לבאר שחת

22. כתנות פסים ויקרא פרשת צו

והקושיא מפורסמת, מה זה שאלה מה בין תלמידיו וכו', שיש הפרש כבין מיתה לחיים!?! ..... ובוזה יובן, כי הרשע יש לו מדות הנ"ל בגשמי, בטובת עולם הזה, עין רעה - שכל טובה שיש לו אינו מספיק לו ואינו שבע, ומתאווה עוד, כמו שאמרו חז"ל (ע"י קה"ר א ל ד, ג יב) אין אדם מת וחצי תאוותו בידו. מה שאין כן הצדיק יש לו עין רעה ברוחני, שאין עינו שבע בכל מעשים טובים שעושה, כמו שיש לרשע עין רעה בגשמי. וכן רוח גבוה, כי הרשע יש לו מדה רעה זו בגשמי, והצדיק יש לו מדה זו ברוחני

23. שמות פרק כה

(ו) וְעִשׂוּ אֶרֶן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמִתִּים וְזָצִי אֶרְכוּ וְאִמָּה וְזָצִי רְזִיזוּ וְאִמָּה וְזָצִי קִמְתוּ: (כג) וְעִשִׂיתִי שִׁלְזֹן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמִתִּים אֶרְכוּ וְאִמָּה רְזִיזוּ וְאִמָּה וְזָצִי קִמְתוּ:

24. כלי יקר שמות פרק כה פסוק י

ועל כן היו כל אמות הארון שבורות להורות שכל אדם ידמה בנפשו כאילו הוא חסר מן שלימות החכמה וצריך למדוד עדיין למלאות חסרונו... אבל השולחן המרמז לכתר מלכות, ולכל הצלחות האנושיות אשר ישראל זוכין להם משולחן גבוה, היו אמותיו קצתם שלימות כי כל משכיל ישמח בחלקו וידמה בנפשו כאילו יש לו כל ואינו חסר לנפשו מאומה שכן יעקב אמר יש לי כל (בראשית לג יא), אמנם קצתם היו שבורות להורות שלא ישלים האדם תאוותו מכל וכל ולא יתן אל החומר כל אות נפשו אלא צריך שישבור תאוותו

25. תלמוד בבלי מסכת תמיד דף לב עמוד ב

(אלכסנדר מוקדון) מטא להווא מחווא קרבא בהדייהו (לכל לעשות עממן מלחמה). כי אם נשים, בעי למיעבד קרבא בהדייהו (לכל לעשות עממן מלחמה). אמרו ליה: אי קטלת לן - יאמרו נשי קטל, אי קטילנא לך - יאמרו מלבא דקמלוהו נשי! (הגסים אי קטלת לן יאמרו נשי קטיל כלומר זו אינה גבורה אם תלחם עמנו שהרי אם תהרוג אותנו יאמרו העולם שישמעו דבר נשים הרג וזו אינה גבורה, ואם לנו נהרג אותך יאמרו השומעים כמה גרוע מלך זה שגסים נתחזרו עליו והרגוהו מוטב שתמנע את עצמך ואל תלחם עמנו פן תהיה לבוז). אמר להן: אייתו לי נהמא! (הריני שומע לעצמכם ולא אזיק לכם והנילו לי לחם לאכול). אייתו ליה נהמא דדהבא, אפתורא דדהבא (הנילו לו לחם של זהב מונח על שולחן של זהב). אמר להו: מי אכלי אינשי נהמא דדהבא? (כלומר וכי מנהג ככאן לאכול לחם של זהב). אמרו ליה: אלא אי נהמא בעית, לא הוה לך באתרך נהמא למיכל, דשקלית ואתית להבא? (אין מנהג ככאן לאכול לחם של זהב אבל כשציל כך שמנו זהב לפניך לאכול שהרי זה פלא לנו שצאת לכאן כשציל אכילתך וכי לא היה לך לחם לאכול במקומך שנתרחקת ממלכותך וצאת עד כאן ושאלת לחם לאכול לכך נתנו לך זהב וכסף שסבורים היינו שצאת בגלל זהב וכסף לכאן). כי נפיק ואתי (כשהיה יוצא מן העיר), כתב אבבא דמחוזא: (כתב על שער העיר). אנא אלכסנדרוס מוקדון, הויתי שטייא (הייתי שוטה מצלי לז להנין). עד דאתיתי (לכך נשא ולמוזני חכמה). למדינת אפריקי דנשיא, ויליפת עצה מן נשיא. כי שקיל ואתי, יתיב אדהוא מעיינא, קא אכיל נהמא (לכך בני אדם שיושבים על המעיין ואוכלין גם לחם וכספים לשמות שותים). הוו בידיה גולדני דמלחא, בהדי דמחזורי להו - נפל בהו ריחא. אמר: ש"מ: האי עינא מגן עדן אתי

26. והגדת שם

ויש לי שאלה: את המעיין הזה מצא בדרכו חזרה, משמע שעבר שם בדרכו לאותו מחוז. מדוע אז לא הבחין בו ובסגולתו? והתשובה כבר ניתנה: כשהלך לשם היו כל מעיניו נתונים לכבוש עוד ועוד להשתלט ולמשול על מעבר להררי חשך. בסדר, יכניע, ידביר תחתיו, ומה הלאה? ובשביל מה? אין זו שאלה, דחף הוא, ואינו בשליטה. בסחף זה, אין מבחינים במעין מגן עדן. רק כשפקחו הנשים את עיניהן: מה צריך האדם יותר מלחם לשבוע. לשם מה טרחת ובאת, מה חסר לך בארצך. כששקטה מעט השקיקה, התפנה למצוא את המעיין המבורך.

27. רש"י בראשית פרק א פסוק טז

(טז) המאורות הגדולים וגו' - שוים נבראו, ונתמנעו הלכנה על שקטרה ויאמרה אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד: ואחת הכוכבים - על ידי שמייעט את הלכנה, הרכה לכאיה להפסיק לעתה:

28. והגדת שם

והקשה החידושי הרי"ם זצ"ל איזה פיצוי הוא, מה יש ללבנה מהכוכבים שסביבה, במה הם מנחמים אותה על מיעוטה? והשיב: שתראה שיש קטנים ממנה... זה מנחם, והראיה, שאנו די מרוצים ממצבנו הרוחני. לא שאנו מושלמים, יש הרבה לאן להעפיל, אבל יש קטנים מאיתנו, אז אנו רגועים.... ולא זו הדרך! אלא בשמים ממעל! בעיני הנשמה יש לשאוף לעוד ועוד, "וגם הנפש לא תמלא"

29. ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה י

ולבא לשמחה, הוא ע"י מה שמוצא בעצמו איזה נקודה טובה עכ"פ, כמבואר ע"פ אומרה לאלקי בעודי (בליקוטי הראשון בס"י רפ"ב) ע"ש. ועכ"פ יש לו לשמח במה שזכה להיות מזרע ישראל, שלא עשני גוי. וכמו שאנו אומרים, ברוך אליקינו שבראנו לכבודו והבדילנו וכו' ונתן לנו תורת אמת וכו'. מכל זה וכיוצא בזה, ראוי לו ליקח לו שמחה לשמח דעתו כנ"ל. וזה בחי' (שבת עז ע"ב) בדיחא דעת', שהוא דבר גדול. דהיינו, שמקשר השמחה למוחו ודעתו, ואזי המוח משוחרר, ויש לו ישוב הדעת כנ"ל. וגם למעלה נעשה מזה יחוד גדול

האם חשיבות הלשמה היא רק לגבי המשכן או יש צורך להרחיב את מושג "הלשמה" גם לתחומים אחרים? תשובה לשאלה זו אנו מוצאים במסכת (11) מועד קטן שם מסופר על ר' חייא שבא מלאך המוות להורגו ולא יכול היה להתקרב אליו. יום אחד נדמה מלאך המוות לעני ודפק על דלתו של ר' חייא וביקש פת, כמובן שר' חייא נענה לו ונתן לו פת. אמר מלאך המוות לר' חייא: "אם אתה מרחם על העני, למה אתה לא מרחם על מלאך המוות שנצטוו לקחת אותך? ומיד כששמע ר' חייא את דבריו של מלאך המוות מסר עצמו ומת. תמה (12) ר' חיים שמואלביץ מה המקום להשוואה שעשה מלאך המוות בין פת לחם לנשמה, ותירץ שמלאך המוות הכיר היטב את ר' חייא וידע שבשעה שר' חייא נותן פרוסה לעני הוא עושה זאת עם כל "נדבת הלב" עד שאת כל לבו ונפשו הוא נותן לעני בפרוסת הלחם אשר הושיט לידו, ועל כן ביקש מלאך המוות שירחם גם עליו ויתן לו את נשמתו ממש, ונענה לו רבי חייא. ומכאן אנו רואים עד כמה החשיב ר' חייא את "הלשמה" בכל תחומי החיים ולא רק בבניית המשכן.

מקור נוסף בו אנו מוצאים את ר' חייא עומל קשות על "הלשמה" הוא בהעברת התורה לתינוקות של בית רבן. (13) במסכת כתובות מסופר על ר' חייא שמעיד על עצמו שגרם לכך שלא תשכח תורה מישראל וכיצד עשה זאת? היה זורע זרעי פשתן ומהפשתן שגדל עשה רשתות ציד וצד בהם צבאים, לקח את העור של הצבאים עשה מהם מגילות וכתב עליהם את התורה. ובהם לימד את ילדי ישראל תורה וכיון שהכל נעשה בטוהרה גדולה ללא שום רבב, תורה זו היתה גדולה מאד וכך לא נשכחה תורה מישראל. מסיפור זה אנו למדים עד כמה עבודה נקייה וטהורה מביאה לתוצאות טובות בעבודת ה' ונמצא שכלל שיכניס האדם את יסוד ה"הלשמה" בחייו, כך עבודתו תהיה גבוהה יותר וקדושה יותר.

ואם חושבים אנו שר' חייא נהג במידת חסידות וזה עניינו בלבד הרי שבעל (14) "נפש החיים" ר' חיים מוולז'ין, אינו חושב כך. ר' חיים כותב שעיקר ענין הקדש והמקדש ושריית שכינתו יתברך הוא **האדם**, שאם יקדש עצמו כראוי בקיום במצוות אז הוא עצמו המקדש ובתוכו ה' וכמו שאמרו חז"ל שלא סתם נאמר "ושכנתי בתוכם" ולא ושכנתי בתוכו, משום שהמשכן הוא רק ביטוי לשאיפה, שכל יהודי צריך לשאוף כדי לקדש את גופו.

לא קל לבוא בדרישה של התקדשות, בטח בדור שלנו שרבו המסיטים והמפריעים. היום בלחיצת כפתור מגיעים לכל מקום שרוצים. אם פעם יהודי שרצה לעשות עברה היה צריך להתאמץ מעט, היום אין כל צורך להתאמץ ובכל רגע נתון ניתן להגיע למחוזות הכי אפלים.

פעם כשיהודי היה פותח גמרא, לא היו לו כמעט סיבות לסגור אותה. היום כל שעה עגולה יש עדכון חדשות, עיתונים וחומרי קריאה שונים נמצאים אצלנו תדיר, כל חצי שנייה מגיע וצוטאפ ואחרי כל זה עוד מצפים שנשאר מרוכזים בגמרא.... נכון, הקושי גדול, אבל ככל שהקשיים גדלים, עלינו לדעת שטמונים בנו כוחות גדולים, ומוטלת עלינו החובה להתאמץ ולהשתדל להיות משכן, כל אדם חייב לשאוף לבנות בלבבו משכן לה' אלוקיו. יהודי שיצא לעולם התעסוקה ולפני שהולך לעבודה הולך לשמוע שיעור וכשמגיע מהעבודה הולך לשמוע שיעור ובאמצע העבודה מצליח לדחוף עוד משנה שתיים זה ממש לבנות משכן בלבבו!!! איזה נחת אלוקית יש לקב"ה לראות את בניו ששים ושמחים לבוא ולשמוע דברי אלוקים חיים!!!

סיכום

פרשת תרומה עוסקת בבניית המשכן. המשכן הינו הבית בו הקב"ה משרה את שכינתו. כאשר אדם בונה בית, הוא יושב "שבעה נקיים" על כל פרט ופרט. בוחן את הפרטים מכל הצדדים ומקבל החלטה מה הכי טוב ומה הכי מתאים, ואם כך אנו נוהגים בבית שאין לו כל משמעות רוחנית על אחת כמה וכמה בבית ה' שם נדרש שכל דבר ודבר יהיה על הצד הטהור ביותר. (1) בני נדרשים לתרום תרומה לטובת בניית המשכן. נתינת התרומה צריכה להיות רק לשם הקב"ה ולא לשום שום תועלת אחרת (2) "ויקחו לי תרומה", לי – לשמי, (3) כלומר שיהיה כל דבר המשכן עשוי לשם ה' לבדו, ולא תתערב בו אפילו נקודה קטנה של פניה עצמית.

את החשיבות של "הלשמה" בבניית בית ה' אנו מוצאים בספר מלכים. שלמה פונה לחירם כדי לקבל עזרה לבניית בית המקדש. שלמה ידע על הקשר הטוב בין דוד אביו לחירם ומשום כך היה צריך שלמה להסביר מדוע בימי דוד לא נבנה הבית ועכשיו כן יש לבנותו. (4) הטעם שנותן שלמה, "כי לא יכול לבנות בית לשם ה' אלוקיו מפני המלחמה אשר סבבה", אבל, "עתה הניח ה' אלוקי לי מסביב אין שטן ואין פגע רע". אולם, כאשר אנו מסתכלים בדברי הימים, אנו רואים שהטעם שדוד לא בנה את הבית הוא טעם שונה לחלוטין: (5) "כי דמים רבים שפכת לפני". ואם כן נשאלת השאלה מדוע שלמה לא אומר את הטעם האמיתי לאי בניית בית ה' ע"י דוד. (6) הרד"ק מפרש ששלמה לא רצה לגלות את הסיבה האמתית מחמת כבודו של דוד. אולם עדין יש לברר למה בחר שלמה לומר דוקא טעם זה לחירם והלא היו שלבים בהם דוד לא נלחם פיזית והיה יכול להתפנות לבניית בית ה' כמו שאמר דוד לנתן הנביא "ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וארון האלוקים יושב בתוך היריעה". (7) ר' חיים שמואלביץ מבאר שהטעם שנותן שלמה אינו טעם של חוסר זמן ופניות, אלא טעם לכך ש"הלשמה" של דוד פגום. שלמה נושא תפילה בחנוכת בית המקדש ואומר "כי יצא עמך למלחמה על אויביו בדרך אשר בניתי לשמך" והיינו שהתפילה בבית המקדש מועילה לישראל לנצח את אויביהם במלחמה, וכיון שערך דוד המלך מלחמות, הרי היתה לו תועלת בבנין בית המקדש כדי לנצח במלחמה, ולא היה הבנין "לי לשמי" בשלמות, ואף שנצחון של ישראל במלחמה גם הוא כבוד שמים, מ"מ אפילו "חשבון" כזה שינצחו ישראל את אויביהם במלחמה, ג"כ גורע מן ה"הלשמה" שהרי סוף סוף הם הלוחמים ולהם הישועה.

הפגם ב"הלשמה" אינו רק בכוונת הנתינה אלא גם באופן הנתינה. (8) התורה מביאה רשימה של התרומות אותם הביאו השבטים, בסוף הרשימה מופיעים אבני שוהם ואבני מילואים, ומקשה (9) האו"ח הקדוש מדוע מנו את אבני השוהם ואבני המילואים בסוף, הרי הם מעולים יותר מהזהב ומתרץ שהנשיאים הביאו את אבני המילואים ואבני השוהם באחרונה, לאחר שראו, שכבר הביאו ישראל כל הצורך למשכן. (10) ומבאר ר' חיים שמואלביץ שאף שכוונתם היתה לשם שמים להשלים כל מה שיחסר למלאכת המשכן מכל מקום מצאה התורה פגם כלשהו ב"נדבת הלב" מצדם, כי האיש אשר ידבנו לבו בשלימות לא יתכן שיעכב את תרומתו ואף אם יש לו "חשבון" נכבד לכך.

אדם שיש לו תאוות ממון ידאג לנתב את הממון להקמת מפעלי חסד, תמיכה בלומדי תורה ובנזקקים. וכן על זו הדרך.

דוגמא נפלאה ליסוד שלמדנו, אנו מוצאים בפירושו של בעל ה"כתנות פסים" על (21) המשנה באבות "כל מי שיש בו שלושה דברים הללו מתלמידיו של אברהם אבינו ושלושה דברים אחרים מתלמידיו של בלעם הרשע וממשיכה המשנה ושאלת, מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע, ותהו המפרשים על עצם השאלה, שהרי ההפרש ביניהם הוא כמו ההפרש בין חיים למות ותיריך בעל (22) "הכתנות פסים" שבאמת אין שום הבדל בעצם המידות, גם לתלמידי אברהם אבינו יש עין רעה וגם לתלמידי בלעם הרשע יש עין רעה, אלא שתלמידי בלעם הרשע משתמשים במידות אלו בחומריות ולעולם לא מסתפקים במה שיש להם, כמו שאמרו חז"ל "אין אדם מת וחצי תאוותו בידו" ולעומתם תלמידי אברהם אבינו יש להם עין רעה ברוחניות ולעולם אינם מסתפקים במדרגה בהם הם נמצאים ושואפים להתקדם ולעלות.

וכן מצינו בפרשת השבוע. ארון הברית כל מידותיו מידות שבורות ולא שלמות (23) "אמתים וחצי ארכו, ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו" ולעומתו השולחן רוב מידותיו שלמות "אמתים ארכו, ואמה רחבו ואמה וחצי קומתו". (ומבאר (24) הכלי יקר שמידת הארון היו שבורות כדי להורות שלעולם אין להרגיש שלם ברוחניות ותמיד צריך לשאוף ולהתקדם. ולעומת זאת השולחן שמבטא את החומריות מורה על כך שעל האדם להסתפק במה שיש לו ולא להרגיש כל הזמן חסר ומכל מקום בשולחן יש גם מידות שבורות להורות לאדם שלא ישלים את תאוותו.

(25) בגמרא מסופר על אלכסנדר מוקדון שבא לכבוש כרך שהיו בו רק נשים. כשהגיע לכרך אמרו לו נשי הכרך שאם ילחם בהם רק יפסיד, שהרי אם יהרוג את כולם יאמרו עליו שנשים הרג ואין זו גבורה ואם ילחם בהם ויפסיד יאמרו עליו שנשים ניצחו אותו. שמע אלכסנדר מוקדון את הדברים ואמר להם ששומע להם וביקש שיביאו לו לחם. הלכו הנשים והביאו לו לחם של זהב. כששאל אלכסנדר את הנשים האם מנהג המקום לאכול לחם של זהב, אמרו לו הנשים שלא ומה שהביאו לו לחם של זהב הוא משום שהיה לפלא בעיניהם שבא לכאן רק בשביל לאכול לחם רגיל שהרי לחם זה יש גם במקומו. כשיצא מן העיר כתב על שער העיר "אני אלכסנדר מוקדון הייתי שוטה עד שבאתי לכרך זה ולימדו אותי חכמה. כשהמשיך בדרך עצר ליד מעיין וישב שם לאכול לחם. היו בידי דגים מלוחים ובשעה שהדיח אותם במי המעיין היה לדגים ריח טוב. אמר אלכסנדר מוקדון מעיין זה מקורו מגן עדן.

הקשה (26) הרב גלינסקי, הרי באותה דרך שחזר אלכסנדר הוא גם עבר בה כשבא לעיר של הנשים ואם כן מדוע הבחין במעיין זה כשעבר שם בפעם הראשונה. אלא שבפעם הראשונה כל מעיניו נתונים היו לכבוש עוד ועוד וכאשר אדם עסוק בלספק את תאוותיו הוא אינו מבחין במעיין מקור מים חיים. גם בחיינו אנו, כאשר אנו עסוקים במרדף אחר הצרכים החומריים של חיינו לא רק שאיננו מרוויחים מאומה, אלא שאנו גם לא מבחינים במעינות מגן עדן שנמצאים ממש לידינו, נמצאים בבית כנסת בשיעור של הדף היומי, נמצאים במפעלי החסד שקיימים לנו בקצה הרחוב וכו'

מעכבי ה"לשמה" - קנאה

שלמה המלך אומר (15) "וראיתי אני את כל עמל האדם גם כשרון מעשיהם כי היא קנאת איש מרעהו" ומסכם שלמה "גם זה הבל ורעות רוח".

מבאר (16) הא"ע ששלמה בא לומר שהגורם הראשי לכך שיהודי לא יהיה פנוי לעבוד את בוראו הוא מחמת שכל היום טרוד איך להתפאר על חברו ושלא יהיה הוא חסר ממנו בדירתו ובמלבושיו וכו'. אילו יהודי לא היה מסתכל כל היום מה קורה מסביב, אלא היה בוחן מה הם צרכיו האמתיים, היה מגלה שרוב העמל שהוא משקיע אינו לצורך. היום כל משפחה צריכה שני רכבים חדשים, דירה גדולה ומרווחת, לוקחים משכנתא כשלא יודעים מהיכן ישלמו אותה, כל החיים נמצאים בחובות, האשה במקום לגדל את הילדים רצה לעבוד במשרה וחצי, חוזרת עייפה וכל מה שהיא רוצה זה שהילדים יהיו במיטות. ב"ה שיש צהרון עד השעה 4, כל מה שצריך זה לקלח את הילדים ל"התמודד" איתם עוד שעתיים וכשהשעון מגיע לשעה 19:00 הגענו לשעת ההשכבה, שעה לא קלה אבל לפחות יש סוף.... ואז לוקחים את הכוס קפה ונרגעים.... טרוף הדעת!!! לקחנו את הטפל ועשינו אותו עיקר ואת העיקר עשינו לטפל. כל היום רצים אחרי הממון, אחרי הנאות ושוכחים את תפקידנו האמתי. כל מה שנדרש מאתנו הוא להסתכל על עצמנו מבלי להסתכל מה קורה אצל השכן. לא כל מה שיש לחבר צריך להיות גם לי.

המשמעות של "בלבבי משכן אבנה" היא להסתכל על עצמנו, לבחון מה מצופה מאתנו, לא בהשוואה לאחרים אלא בהשוואה אך ורק לעצמנו.

שבירת המידות על ידי ניווטם בצורה נכונה

כיצד נוכל להיות "משכן לה", הרי כדי להצליח נדרש מאתנו לשבר כל כך הרבה מידות רעות וידוע שיותר קל לסיים את הש"ס מלשבור מידה אחת. (17) אלא שבאמת לשבור מידה לפחות בתקופתנו זה קשה מאד עד כדי בלתי אפשרי. החשיבה השלילית לא תועיל ורק תייאש, מה שנדרש זה לקחת את המידה ולתת לה ביטוי חיובי וכך לנתב אותה לאפיקים חיוביים שיש בהם תועלת לנו ולכל העולם כולו.

(18) בגמרא מסופר שילתא אומרת לבעלה רב נחמן, שכל מה שהקב"ה אסר לנו, ברא לנו כנגדו דבר היתר – אסר לנו דם היתר לנו כבד שכולו דם, אסר לנו אשת אח היתר יבמה. וכן מובא (19) במדרש רבה "מה שאסרתי לכם היתרתי לכם. מבאר (20) הרב גלינסקי שכונת ילתא וכוונת המדרש לומר שכל מידה ומידה ניתן להשתמש בה באופן חיובי או באופן שלילי ועל האדם לנתב את המידות לאפיקים חיוביים, שאם לא ינתבם לאפיקים חיוביים הרי בוודאי שיתפרצו בצורה שלילית.

ניקח לדוגמא את מידת הביקורת. אדם ביקורתי, פעמים רבות אם ילך ללמוד יעוץ ארגוני הוא יראה בכך ברכה רבה. לאנשים קשה מאד להסתדר עם ביקורת כשהם לא מבקשים שיתנו להם ביקורת, אבל כאשר הם מבקשים לשמוע ביקורת, גם המבקר וגם המבוקר כולם מרוויחים. אדם ביקורתי צריך לחפש מקום שירצו לקבל ממנו ביקורת. כך, מחד הוא יוכל להשתמש בביקורת ככלי מקדם ומאידך מידת הביקורת שלו תקבל ביטוי חיובי ולא יצטרך להוציאה באופן שלילי.

ואחר דברי המוסר שצריך לשאוף גבוה ולא להסתפק במועט נסיים בתורה נפלאה של (29) ר' נחמן שקצת תרגיע אותנו, שהרי בכל זאת אנחנו חיים בדור של ריבוי ניסיונות, דור שתרבות המערב הרסה והורסת מבלי שאיש שם לב.

אומר ר' נחמן שכדי לבוא לשמחה צריך למצוא בעצמנו נקודה טובה ועכ"פ יש לנו לשמוח מכך שאנו שייכים לזרע ישראל ובכל יום זוכים לברך "שלא עשני גוי". וכבר ראינו בעבר שעיקר העיסוק צריך להיות עם הנקודות החיוביות שבנו ולא עם החולשות, ככל שנתעסק עם הנקודות החיוביות אפילו שלא טרחנו עליהם כמו להיות יהודי, כך נוסף אומץ, נוסף שמחה ונבנה בלבנו משכן לה!!!

ונסיים בסיפור קצר על ר' יונתן איבשיץ שבתקופת המחלוקת עם ר' יעקב עמדין היתה שמועה שר' יונתן לא מברך את ברכת "שלא עשני גוי". המקטרגים ואותם אלו שניסו להבעיר את אש המחלוקת בדקו ומצאו שנכון הדבר וכבר עשו מזה צימס. כשנודע הדבר לר' יונתן איבשיץ הסביר שמיד שהוא קם ממיטתו, מרוב שמחה שהוא יהודי הוא אינו מצליח להתאפק וברכה זו יוצאת לו מהפה....

חברים יקרים!

המשכן הינו בית ה', בית ה' צריך להבנות מתוך כוונה נקייה וטהורה לשם ה'. אסור שפנייה זרה תכנס שם ותפריע. וכבר אמרו חז"ל שכל אחד מאתנו הוא משכן לה'. וכיצד נעשה זאת? נחשוב טוב, נחשוב איך לקרב את הגאולה נחשוב לתת ולא לקבל. ניקח את המידות וננתב אותם לאפיקים חיוביים. מתוך זה נתקדש ונקדש את המציאות ונזכה לשיר בדבקות "בלבבי משכן אבנה"!!!!

שבת שלום!!!

כשאנחנו עוסקים בלבנות בלבנו משכן ולא בלבנות דברים גשמיים נמצא בקלות את המעיינות, אך אם נתעסק רק בצד החומרי לעלום לא נוכל למצוא מעיינות אלו ובטח שלא נדע שהם באים מגן עדן....

(27) חז"ל מגלים לנו שהשמש והירח נבראו שווים בגודלם ולאחר שטענה הירח שאין שני מלכים משמשים בכתר אחד אמר לה הקב"ה לכי ומעטי את עצמך וכיון שחלשה דעתה של הלבנה, נתן לה הקב"ה כוכבים כדי להפיס דעתה. (28) הקשה חידושי הרי"ם איזה פיצוי הוא, מה יש ללבנה מהכוכבים שסביב, במה הם מנחמים אותה? ותירץ: שתראה שיש קטנים ממנה! ואומר הרב גלינסקי שעל אף שיש להקשות מה מנחם בזה, מכל מקום זה מנחם ואנחנו הראיה, שהרי אנחנו די מרוצים ממצבנו הרוחני, לא משום שאנו מושלמים אלא משום שיש קטנים מאתנו. אך לא זו הדרך וצריך לשאוף גבוה מעל גבוה. לחפש איך ליצוק לעצמנו תוכן רוחני בחיים, לעשות את העיקר עיקר ואת הטפל טפל ולא להפך ח"ו.

